

Тамара Кржемінська

Біла Лілея
(казка)

БІЛА ЛІЛЕЯ

Колись це було, ще за часів середньовіччя, в країні Близького сходу.

На великому скелястому березі моря, який виступав над тихою лагуною, з'єднаною з морем протокою, височів величезний красень-палац. Його гостроверхі шапки-маківки, біла башта мінарету дивилися в ясне небо, виблискуючи золотими покрівлями. Над ними туди-сюди шугали легкокрилі ластівки та пролітав спекотний південний вітер, який здіймався з розпечених сонцем скель вгору, щоб там, угорі, охолонути й податися далі на гірські запашні зелені полонини, освіжитися в гірських стрімких річках, водоспадах і зашелестіти в прибережних кущах, деревах.

Навколо палацу простяглася височезна кам'яна стіна, яка сягала майже сусіднього гірського масиву. У стіні виднілися бійниці, з яких визирали жерла гармат, на стіні чатувала озброєна охорона, хоча навряд щось загрожувало спокою довкілля. Хіба що меткі сарни, гірські барани-архари носилися крутими гірськими схилами, та ширяли, розправивши могутні крила, орли, вишукуючи здобич.

Палац потопав у розкоші чудових садів, виноградників, пишних квітників з небаченими екзотичними квітами та рослинами, які наповнювались багатоголоссям яскравих пташок, мелодійним дзвоном штучних водоспадів, грайливих фонтанів. У мальовничому озері, вкритому зеленим лататтям і жовтими, білими лілеями, плавали білі, чорні лебеді. Скрізь струменіло чисте гірське повітря, яке несло свіжість білих снігів з високих вершин,

прозорих бурхливих потоків. До нього домішувались терпкі або солодкі аромати квітів, запахи цитрусових, що буйно цвіли, зеленіли, виблискували дозрілими плодами. Справжній райський куточок оточував прекрасний палац.

Палац багато років тому збудував могутній султан Асан ібн Хазарат для своєї коханої дружини - красуні султанші Магди.

Декілька років пішло на будівництво палацу. Тисячі умільців робітників тяжко працювали вдень і вночі над зведенням палацу, над його оздобленням, озелененням і врешті-решт споруда засяяла і ззовні, і з середини нечуваною красою і вишуканістю.

Та не довелося султанші Магді поселитися в цьому райському куточку: вона померла, народивши султанові доньку Айві - білу квіточку. Коли донечці виповнився один рік, султан поселив її разом з бабусею Агною в палаці над морем. Бабуся забажала виховувати крихітку віддалік від спекотної галасливої столиці, від шуму багатолюдного султанівського двору, від чвар, заздощів його оточення. Асан погодився з нею, хоч як важко було розлучатися з донькою, але вбачав у цьому тільки благо для дитини, бо сам він часто вирушав у походи, ведучи за собою велике військо, каравани верблюдів з усім необхідним, численну обслугу, худобу.

Колись у походи він брав з собою єдину кохану жінку, султаншу Магду. З того часу, як вона померла, він не покохав жодної жінки, не дивлячись на численний гарем, на пристрасть і красу молодих дружин і одалісок. Усю любов він віддавав донечці Айві. Вона успадкувала від матері неповторну красу, яка розквітла й буяла в її неповні чотирнадцять літ. Висока на зріст, струнка, тендітна, ясноока, ніжна, як

біла лілея, золотоволоса, вона рухами, ходою, поглядом, характером нагадувала свою матінку, родовід якої походив від ясновельможних володарів з далекої Польщі.

А сталося все так. Багато років до описуваних подій, молода жінка, ясновельможна пані Агнеса, разом з чотирирічною донькою Магдочкою потрапила в полон до султанівського війська. Життя сіверянки-красуні Агнеси склалося так, що вона опинилася в гаремі султана Хазарата й була ним вшанована, як того вимагав її князівський титул. Її донька Магда виховувалась разом з дітьми султана та під опікою своєї матері, жінки освіченої, витонченої. Мати навчала її розмовляти, писати рідною мовою, давала уроки з англійської, французької, якими сама досконало володіла; навчала малювати, співати, грати, танцювати, правилам етикету.

Сама Агнеса мешкала у палаці спочатку на правах гості, а потім за її красу, гідність, мудрість султан Хазарат одружився з нею й мав її за старшу дружину, яку кохав щиро й пристрасно. Агнеса теж покохала Хазарата.

Серед дітей султана виділявся відвагою, розумом, добротою старший син, красень Асан, якого він мітив у спадкоємці, як майбутнього правителя країни.

Асану дуже подобалася блакитноока Магда, в яку він згодом закохався так, що не мислив життя без неї. Коли настав час йому управляти своєю державою, Асан одружився з Магдою, яка покохала його за мужність, силу, справедливість і доброзичливий характер. Асан називав її ніжно Мадді, а частіше за все - Кзилгюнеш, що означало - Золоте Сонце.

Султан із султаншею жили в любові й злагоді. Султан дослухався порадам мудрої жінки, та лихо не оминуло щасливе сімейство - занедужала й померла окраса султанату, кохана дружина Асана ібн Хазарата - Кзиліюнеш, залишивши на батька й бабусю Агнесу дівчинку Айві. Асан безмежно любив маленьку крихітку-перлинку, схожу на матір, як дві краплинки води.

Як Айві почала підростати, султан відвіз її до золотого палацу, про який іде мова на початку казки.

Бабуся султанша Агнеса виховувала Айві, як принцесу, як колись свою донечку Магдочку. Дівчинка зростала, осяяна батьківською любов'ю, самовідданою й щирою, не кажучи вже за бабусю Агну, як вона її називала.

Агнеса присвятила онучці залишки свого життя, вселивши в її душу все найпрекрасніше. Крім того, Айві відчувала турботу, повагу з боку близького оточення. Романтична й велика мрійниця, піднесена й доброзичлива, здібна Айві досягла великих успіхів у навчанні, захоплювалася історією стародавнього світу, математикою, астрономією, літературою, особливо поезією, добре малювала, грала на лютні, флейті, арфі. Її тішила гра на флейточці-сопілці най. Айві небайдужа була до тварин, птахів. Вона мала улюблену кізочку-сарну, яку назвала Саті. Саті - уподобання дикої краси, грації у поєднанні з ніжністю й сумирністю. Вона довірливо клала на коліна Айві свою чудову голівку, зажмурювала великі вологі очі; дівчинка пестила кізочку, промовляючи до неї найніжніші слова. Поруч з ними завжди вертівся моторний, цікавий, пухнастий песик Буль, радісно, дзвінко гавкав, або підвивав, мабуть, розповідав про щось дуже цікаве.

Утрюх вони бігали зеленими галявинами парку, алеями саду, граючись у різні веселі дитячі ігри. До них приєднувався великий, строкатий папуга Ара, мастак на меткі, незлостиві висловлювання. Він був трохи хвалькуватий, цей Ара, і частенько вигукував: “Ара - рррозумний, Ара - гарррний”! А ще зауважував песику: “Булю, не пустуй. Булю, не бігай по газонах”! Буль хапав його за довгий хвіст й удавано сердито гарчав: “Гр-р-р, гр-р-р”, - що означало: “Ара - хвалько”. Ох і потішна вийшла пара: Буль і Ара.

Айві сміялася й, погладивши обох, заспокоювала друзів: “Ви обидва розумні, гарні. Я вас обох однаково люблю”. Тоді Ара вдоволено кліпав вилупкуватими очима, а Буль гавкав і так стрибав, що аж з-під лап вилітали пучки м'якої трави. Усі були задоволені.

Айві часто збиралася на високу вежу й дивилася в далечінь безмежного моря, де гуляли то спокійні сіро-сріблясті хвилі, то котилися стрімкі буруни синіх, аж чорних хвиль, з високими білими гребенями піни, збурені морським вітром. Дівчинка розмовляла з морем, з вітром і ті, начебто розуміли її, відгукувались кожен по своєму. Її навідували морські чайки, а коли, бувало, вона заграє на сопілці най, на звуки чарівної музики злітаються білі голуби. Вони сідають їй на голову, на плечі, на руки, щось воркотять зворушливе й загадкове, що самі бачили, чули літаючи далеко-далеко від цього берега, від палацу, а можливо - й від цієї країни. Голуби залюбки нап'ються соку, яким напувала їх Айві, подзьобають смачного насіння, зерняток і знову піднімаються у високе чисте небо, туди, до сонця, аж поки їх не стає видно.

Тихої, безвітряної погоди Айві спускалася

мармуровими сходами на піщаний берег, сідала в заквітчану альтанку й коли читала, коли малювала картини, які народжувались їй в уяві, а то грала мелодії на лютні. Вони дзвеніли їй у світлій голівці.

Дівчинка добре плавала, бо почувалася у воді як риба. Плавати вона почала ще немовлям у басейні під наглядом матусі й молодих служниць, а плавати в морі її навчив слуга Абу, людина атлетичної статури, у минулому пірнальщик за коралами й перлинами.

Айві захоплювалася морськими прогулянками під вітрилами. До її послуг завжди був готовий легкий вітрильник з рожевими вітрилами, на його високій щоглі майорить блакитний прапор, на якому зображений срібний місяць і три зірки.

От і сьогодні Айві ступила з берега на поміст, що веде до лагуни, плеснула тричі в долоні й проказала: “Морський Вітрику, будь ласка, напни вітрила моєї яхточки, поведи її туди, де грає легкими хвилями тепле, лагідне море”. Наче зачувши її слова враз дмухнув вітерець і біля причалу з'явився красень-вітрильник, біля стерна якого стояв вірний велетенський слуга Абу й радісно усміхався.

Принцеса всілася в золоте кріселечко, привітно змахнула легенькою, прозорою хусточкою й лагідно звернулася до Абу: “Абу, дороженький, будь ласка, направ вітрильника до моря, туди, де квилять морські чайки, де небом снують химерні хмаринки”. “Слухаюсь, моя повелителько”, - відповів Абу, низько вклоняючись і сяючи білозубою усмішкою.

Враз напнулися прозорі вітрила й казковий вітрильник, залишивши прозорі води лагуни, минаючи протоку, понісся у відкрите море, осяяне вранішнім сонечком. Айві заграла на лютні, чарівна музика

полилася морем. Вітер бавився з волоссям дівчини. Воно то розліталось, летіло за нею, а то вкривало плечі, спину, як золоте покривало. Щічки їй порожевіли, сяйво синіх очей злилося з сяйвом синього неба, з кольором прозорі, немов смарагдової, морської води, на якій вигравали яскраві блискітки, що лягали на воду від ясних промінчиків сонця. Дівчинка була схожа на морську царівну, що виринула з далеких глибин і зійшла на вітрильник прямісінько з ніжної піни. Її краса вражала неземними рисами.

Раптом Айві почула якийсь сторонній звук, що долинув із-за борту яхти. Вона перехилилася через борт і помітила дельфіна, який виблискуючи спиною, швидко прорізаючи головою верхній шар води, плив поруч, немов супроводжуючи судно, ані трохи не відставав від нього.

Дівчинка зраділа, покивала йому рукою, вітаючись, і вигукнула: “Вітаю тебе, жителю моря”! Дельфін по-всьому зрозумів її привітання, бо декілька разів підстрибнув високо над водою, перевернувся в повітрі навколо себе й знову занурився у воду. Безперечно, тим самим він виказав своє задоволення й радість. Дельфін продовжував плисти поруч і Айві наказала Абу спинити хід вітрильника, а потім перехилилася через борт і звернулася до дельфіна:

-Я бачу, що ти дуже розумна й доброзичлива істота, ще й до того весела, тому не проти потоваришувати з тобою. А як ти гадаєш?

Дельфін знову підстрибнув над водою й щось вигукнув, стверджуюче киваючи головою.

- Ось і гаразд, - сказала принцеса, - мене звуть Айві, - вона ткнула тоненьким, майже прозорим пальчиком собі в груди. - А тебе, - вона вказала на дельфіна, - я

кликатиму Деєм. Я - Айві, ти - Дей. Зрозумів?

Дельфін відповів кивком голови й звуком, схожим на потріскування, яке йшло з відкритого рота, і виразно сяйнув очима. “Чудово, чудово”! - заплескала в долоні прекрасна Айві. “Ми зараз вертатимемо додому, а ти, Дею, пливи за нами. Я покажу тобі шлях до лагуни, де ми з тобою інколи зможемо поплавати, погратися”.

Після цього вона звернулася до Абу й попросила пливи до причалу. Дельфін увесь час слідував за ними.

Зійшовши на берег, Айві звернулася до дельфіна, що плавав, пірнав майже поруч з причалом: “Дейку, подивись уважно й запам'ятай. Оце - сопілочка”, - вона вказала на ная, якого витягла зі шкіряної, вишитої бісером торбинки, що висіла у неї збоку. - “Я зараз на ній заграю мелодію, слухай”. Дівчинка заграла: “Ду-ду-ду, тру-ля-ля, фью-фью, віть-віть, фью-ю-ю”, - потім додала: “Зачувши її ти пливи до причалу, де я на тебе чекатиму. Домовились?” Дей ствердно захитав головою, супроводжуючи урочистим потріскуванням. “Тоді гаразд”, - зраділа Айві. - “А тепер мені час додому. Мабуть, бабуся вже хвилюється. Ти теж повертайся до моря, та не забудь про нашу домовленість. До побачення, Дею!” Дей підстрибнув угору, пірнув у воду й зник.

Відтоді частенько, коли море було спокійним, у лагуні панував штиль, Айві кликала Дея, граючи на сопілці чарівної мелодії, яка була умовним знаком.

Дружба між дівчинкою Айві й дельфіном дедалі міцнішала. Абу частував Дея рибою, Айві з ним плавала, пірнала, бавилася. Бувало, сидячи йому на спині, неслася не тільки вздовж лагуни, а й запливала в

море. Абу пильнував принцесу, іноді стримував її надто сміливі вчинки. Айві навчила Дея деяким трюкам: тримати м'яч на голові, жонглювати ним, буцати його як у футболі; викидати на воді різні колінця, стрибати через обруч, вертітися навколо себе, мов дзига, виконувати під музику різні вправи, схожі на танець. У такі години лагуною линули звуки мелодій, дзвінкий дівочий сміх, до якого домішувалися голосний регіт Абу, захоплене потріскування Дея та гучні оплески. Це свідчило про те, що всі у цьому райському куточку, де сонце, блакитне небо й синє море, дуже щасливі.

Якось одного теплого, сонячного ранку, коли в садах уже щебетали птахи, розпукувались дивовижні троянди, поширюючи ніжний аромат, виблискувала самоцвітами роса на траві, на квітах, на листях дерев і кущів, Айві, вбрана в шовкові ніжно-блакитні шаровари з широким поясом, оздобленим дорогоцінним камінням, у легеньку напівпрозору кофтинку на тоненьких бретельках, зібралася на прогулянку. Її руки прикрашали золоті браслети, що ніжно дзвеніли, нагадуючи музику срібних дзвіночків. Служниця - молода негритянка - розпустила їй довге, біле з срібним блиском, хвилясте волосся, ретельно його розчесала, й воно легким серпанком спало на спину дівчинці. Вона вся світилася, як ясна вечірня зірочка.

Султанша Агнеса, побачивши ошатну Айві, запитала:

- Чого, моя квіточко, ти з самісінького ранку зібралася на прогулянку?

- О-о-о, бабусю, я сьогодні надто піднесена й схвильована, як ніколи! У мені звучить якась таємнича музика, наче щось віщує. Я якнайшвидше хочу її

заграти, дивлячись на безмежне море, - відповіла юна принцеса.

- Я теж хочу послухати твоєї дивної музики, тому не барися люба, я буду на тебе чекати, - сказала бабуса.

- Гара-а-а-зд! - вигукнула Айві, вибігаючи з кімнати на уквітчану терасу, а далі - із залізної хвіртки, що в стіні, на мармурові сходи, що вели до лагуни. За нею мчався, закидаючи вбік задні лапи, цікавий до всього песик Буль.

- Абу, - звернулася Агнеса до охоронця Айві, - дівчинка сьогодні якась збуджена. Пильнуй її, аби чогось непевного з нею не трапилось. Мені щось неспокійно на серці.

- Слухаюсь, вельмишановна повелителько. Обіцяю - ніщо не порушить спокою дівчинки, жодна волосинка не впаде з її голівки, - відповів, кланяючись, Абу - вірний слуга. Він поважав султаншу Агнесу, ушановану самим небіжчиком султаном Мулей ібн Хазаратом, і понад усе любив принцесу Айві, як сестру, як свою дитину, якій присвятив майже десять років свого життя. За роки, що він служив молодому султанові, Абу почувався більш захищеним від злигоднів, приниження й був за це вдячним долі й, насамперед, йому - своєму благодійнику.

Колись, коли він ще був юнаком, він важко працював, ризикуючи життям. Абу на великих глибинах моря збирав корали, перлини, щоб потім продати їх і на зароблені кошти утримувати матусю, молодших братів і сестер, бо батько, теж пірнальщик, загинув у морі, потрапивши до акул'ячих зубів. Згодом Абу взяли на службу до султана Асана ібн Хазарата і з того часу його родина не бідувала.

Абу відзначався силою й красою

натренованого темношкірого тіла, приємною зовнішністю. Хоробрий, кмітливий і спритний юнак мав ще до того доброзичливе, ніжне серце. Султан Асан цінував таких людей і, не роздумуючи, узяв його спочатку наглядачем гарему, а потім призначив охоронцем дружини Мадді. Коли Мадді померла, відданий, безстрашний Абу став незамінним охоронцем маленької Айві. З того часу минуло чотирнадцять років. Абу виповнилось тридцять п'ять. Суворе життя навчило його глибоко розуміти закони природи, мудрість життєвих істин. Айві поважала Абу, повністю йому довіряла, дослухалася кожного його слова. Абу навчив її багато чому корисному й цікавому. Крім усього іншого він навчив її досконало плавати, пірнати, занурюватись вглиб моря, а головне - нічого не боятися. Він розповідав їй цікаві історії про морські мандри, про красу підводного царства, а то - про морських хижаків, про пригоди з ними й двобої. Поринаячи разом з Айві під воду, Абу познайомив дівчинку з деякими різновидами морських риб, рослин, яких вона потім малювала. Хоча їхні поринання вглиб лагуни були безпечні, та про них ніхто не знав. Хіба що бабуся здогадувалася, дивлячись на малюнки принцеси, але не забороняла подібних занять, вбачаючи в цьому тільки користь. “Здоровіша, розумніша, веселіша буде”, - думала вона поблажливо. “Я в її віці вміла стріляти, скакати на конях і ще багато чого, не притаманного дівчинці”.

Абу подарував Айві рожеві мушлі, навчив її слухати шум моря, прикладаючи мушлю до вуха.

Сьогодні, як завжди, він пильнуватиме Айві, добре усвідомлюючи, що з нею нічого лихого не трапиться, але побоювання бабусі Агнеси насторожили

Абу: “Що вона замислила”? - снували легкі думки йому в голові. Абу поспішив слідом за принцесою.

Айві тим часом зійшла на причалі і, побачивши дельфіна, здивовано вигукнула: “Дейчику, це ти? Чому так рано приплив? Я на тебе ще й не чекала, й не кликала тебе. Я сьогодні хотіла заграти тобі на сопілці нову мелодію, яка тільки що народилася, та, як бачиш, не встигла, ти вже тут як тут”! А Дей дивився на схвильовану дівчину очікувально-проникливо, поклавши покійно голову на причал. У роті він тримав щось, що виблискувало й вигравало всіма кольорами райдуги. Айві нахилилася до нього й побачила, що він тримає діадему, яка сяяла самоцвітами діамантів, освітлених промінням вранішнього сонця.

То дійсно була маленька корона, що, мабуть, колись впала в море з царської голівки за невідомих обставин. Дельфін натрапив на неї на підводній морській скелі й тепер простягував її Айві, найдорожчій, найпрекраснішій, земній подрузі, за яку він волів віддати своє життя, якби цього вимагали обставини.

- Дею, ти знайшов діадему в морі? - спитала Айві. Дей ствердно кивнув головою.

- Ти приніс її мені в подарунок?

Дей закивав головою на знак згоди: “Так”.

- Яка краса! - вигукнула в захваті дівчинка. - Я щиро вдячна тобі, любий друже. А я подарую тобі музику, яку я сама склала для тебе. Слухай.

Айві вийняла сопілку-най і заграла. Полилася чарівна мелодія, то спокійна, то журлива, як світло далеких зірок, то врочисто-піднесена, як подих морських глибин, то як радісне квиління чайок, як

чистий передзвін жайворонків, а фінальне звучання - величне, світле, прозоре, як небо.

Абу слухав музику й по щоках йому котилися сльози. Він пригадав свій рідний дім, татуся, матусю, братів і сестричку Мей, тепле море й сонячний берег, на якому він виріс. Легка журба пройняла йому серце. Та Абу мужній чоловік, а турбота за Айві тамувала всі негаразди.

Коли Айві закінчила грати, вона вдягла діадему собі на голівку, обхопила обома руками Дея за голову й поцілувала. Той радісно закліпав розумними очима й урочисте потріскування порушило прибережну тишу. Затим Айві підскочила до Абу і, благально дивлячись на нього, попросила:

- Абу, будь ласка, дозволь мені поплисти разом з Деєм до моря! Я сяду йому на спину, як було не раз, і ми трішечки поплаваємо, зовсім недалеко. Море сьогодні напрочуд лазурове, спокійне. А ти йди під вітрильником за нами. Ну, як?

- Гаразд, моя повелителько, - відповів Абу. - Море справді сьогодні мирне, тихе, у небі ані хмаринки. Хай буде по-вашому. Тільки не віддаляйтеся від вітрильника на велику відстань. Я слідуватиму за вами. Дею, ти теж пильнуй принцесу. Якщо щось насторожить тебе, одразу повертайся до лагуни.

- Дякую, Абу! - сказала дівчинка, сяючи білозубою усмішкою й великими блакитними очима. - Усе буде гаразд, я тобі обіцяю.

Айві всілася на міцну спину Дею, який значно підріс, набрався сил за останній час. Дівчина погладила дельфіна по голові, по спині, виражаючи цим ласку, довіру до цієї надрозумної, наддобрішої морської тварини.

- Дейчику, - прошепотіла вона, мовби змовляючись. - Ми попливемо сьогодні до моря, туди, ближче до горизонту, щоб помилуватися сходом сонця, нашим мальовничим берегом, погойдатися на хвилях. Рушаймо, любий!

Дей плив рівно, але швидко, прорізуючи головою прозору, синю, як саме небо, воду. Айві впевнено й спокійно сиділа, звисивши ноги по обидва боки спини дельфіна, не сягаючи ними води, й щоразу захоплено вигукувала, або наспівувала:

“Над морем чаєчки квилять,
Нам посилаючи привіт.
А хвилі грають, блискотять,
Куди не глянь, прекрасний світ...”

Легесенький зустрічний вітерець розвівав їй довге золотаве волосся, освіжав розрум'яніле личко, бавився з легкими прозорими тканинами вишуканого одягу.

Раптом Дей подав голос і напружив спину, Айві насторожилася й озирнулася на вітрильника, з якого Абу, розмахуючи руками, вказував на горизонт, де з'явилася спочатку маленька крапка, що збільшувалась і збільшувалась, аж поки стало видно корабель. Він прямував на Схід.

“Чи то, бува, не пірати? Треба попередити Айві, щоб вони з Деєм швиденько повертали до яхти”, - занепокоївся Абу.

А Дей раніше за всіх почув звуки, невловимі для людського слуху, що передавалися через воду, як звукова луна, та відчув збурене коливання морської поверхні води, яке вказувало на те, що неподалік рухається щось велике й потужне. Він одразу зупинився. Айві аніскілечки не злякалася, а навпаки,

зацікавлено спостерігала за кораблем.

Курс корабля лежав у напрямку столиці, де правив її батько. “Чи то друзі, чи то вороги”? - подумала дівчинка. “А якщо татусеві щось загрожує”? - стривожилася вона. “Дейку, вперед”! - наказала дівчинка, та Дей навіть не поворухнувся. “Дейку, ми не наближатимемося до чужинців, а тільки непомітно простежимо за ними”, - благала Айві, та дельфін не слухався її.

Абу, помітивши, що корабель іде за своїм призначенням, і що Айві нічого не загрожує, трохи заспокоївся.

З корабля теж помітили землю. “Ваша величносте, ми дісталися володінь великого султана Асана ібн Хазарата”, доповів, дивлячись у підзорну трубу, капітан корабля молодому чоловікові, що стояв на капітанському містку. “Я теж бачу землю, прибережні скелі, лагуну, що веде до берега, а ще я бачу яхту в морських водах, що немовби застигла на місці. Нею управляє велетень, здається негр чи араб. Стривайте, стривайте”! - враз вигукнув молодик. “А це що за диво?! Уповільніть хід, капітане, я хочу роздивитися, що то за видіння справа по борту”. Він зацікавлено вглядався, дивуючись тому, що побачив. А дивуватись і справді було чому. Йому перед очима з'явилася чи то казкова русалка, чи то якась дивна істота, схожа на неї, що стояла на спині дельфіна. Неземна її краса затьмарювала світлий день, якесь сяйво сходило від цього загадкового створіння, явно жіночого роду. Енді, так звали юнака, за свої двадцять п'ять років не бачив нічого подібного. “Невже я марю? Ні, я маю впевнитися на власні очі, що це не гра моєї уяви і не марево. Тоді що”?

- Баркас на воду! - скомандував він.
- Ваше величносте, обережно. Це може бути пастка, це небезпечно, - намагався застерегти свого повелителя капітан.

Та Енді й слухати не захотів. Тому швиденько з корабля на воду спустили баркас з гребцями і він поплив назустріч невідомості.

Абу на яхті підійшов до дельфіна якнайближче й умовляв Айві зійти на судно. Та дівчина уперто стояла на своєму, не бажаючи здатися на умовляння охоронця, аж поки баркас не наблизився настільки, що вона виразно побачила дуже вродливого юнака, на обличчі якого відобразились водночас цікавість, подив, захоплення.

- Хто ти є? Морська царівна, русалка, чи жива істота? - гукнув Енді у рупор.

- Я дівчина, що припливла на дельфіні з берега, - вигукнула Айві у відповідь. Та юнак ледве зміг розібрати окремі її слова: "Я дів-чи-на-а з берега-га..."

- Як тебе звуть? - запитав Енді й у відповідь донеслося:

- Відшу-шу-ка-кай мене, тоді до-ві-ві-даєш-ся-я-я.

Айві засміялася й повернула дельфіна до берега.

Сліпуча врода дівчини, коштовний одяг, царська діадема, браслети, що прикрашали руки, зовсім приголомшили Енді. Біла хмара шовкового волосся за нею нагадувала крила білого лебедя. Йому у вухах дзвеніли уривки окремих слів: "Я дівчина з бере-га-га ... каймене ..."

Він повернувся на корабель вкрай збентежений і засмучений, з думкою про прекрасне видіння. "Мабуть, мені напекло голову й тому примарилося, як буває в пустелі", - думав він. "Але ж я

чув її голос - голос живої людини. За будь що я повинен її відшукати!” - запевнив себе принц Енді й трохи заспокоївся. Капітанові він сказав, що дійсно бачив вітрильника і більше нічого, а все інше - гра його уяви. На цьому розмова припинилася, і корабель повним ходом пішов на Схід.

Абу тим часом підняв на борт вітрильника збуджену Айві, дорікаючи:

- Принцесо, хіба можна так ризикувати? Ви своїм вчинком засмутили мене. Я мав вас за слухняну, розумну дівчинку, а ви повелися, як безпечна, свавільна егоїстка, яка думає лише за себе, за свої забаганки. А якби з вами сталося щось непередбачуване, непоправне? Скільки горя ви завдали б бабусі Агні, татусеві Асану. Мені теж не жити на білому світі.

- Ох, Абу, мій вірний друже! Не свари мене, а вибач, будь ласка. Усе так миттєво сталося, так приголомшило мене, що я ще й досі не опам'яталася. Сором пече мені очі, я дуже звинила перед тобою тим, що одразу не повернула до лагуни, не послухалася тебе й змусила хвилюватися. Але я одразу відчула, ще тоді, що мені нічого не загрожує. Дій перший відчув би загрозу, проте від нього сховався спокій, довіра до людини, яка наближалася до нас, бо вона відповідне несла за собою. Спокій і довіра передалися мені, і я, окрім захоплення тим, що діється, нічого не відчувала. Абу, будь ласка, не розповідай бабусі про пригоду. Я якось згодом сама їй про все розповім. Нехай даремно не хвилюється, гаразд?

Айві обхопила Абу за шию й поцілувала в щоку.

- Буде по-вашому, принцесо, але пообіцяйте мені, що такого більше ніколи не повториться. Щоб не скоїлося,

ви повинні довіряти мені, прислухатися до моїх порад, покладатися на мене, а я - ваш вірний слуга, ваш охоронець і захисник - збережу вас від лиха, чи злої напасті, - сказав Абу й повернув яхту до берега.

Айві перекилася через борт яхти й звернулася до дельфіна, що нісся поруч: “Дейку, красно дякую тобі за прогулянку, хоча ми трохи завинили суворому Абу й обіцяємо слухатися його й покорятися йому, так? От і гаразд. Повертай, любий, до себе, а я трохи відпочину в палаці, заспокоюся, поміркую, бо мені якось не по собі. До побачення! До наступної зустрічі!”

Дельфін дзенькнув у відповідь, глибоко пірнув під воду й виринув далеко від берега, прискорюючи рух, поплив у відкрите море. Йому надто не хотілося розлучатися з подружкою, але нічого не вдієш, її слова - закон для нього. Він, як ніхто, розумів, відчував її збентеження через неочікувану пригоду. Так, саме незнайомиць спричинився до її хвилювання. Тільки одного не усвідомлював Дей - чи то все на добро, чи на лихо. Як би там не було, а він ладен був головою накласти заради безпеки й щастя незрівнянної красуні Айві.

II

Минув якийсь-то час. У палаці поширилася новина, яку принесли гінці від султана Асана. Султан прислав запрошення на ім'я султанші Агнеси, в якому їй і онуці Айві слід було прибути до столиці на свято з нагоди його ювілею з дня народження. Ще він писав, що посилає за ними караван і почесну охорону, наголошував на те, щоб вони не затримувались, а

вирушали в дорогу, як тільки вони прибудуть, щоб принцеса була оточена розкошами й належною пошаною, а головне, щоб за весь час пересування принцеси до столиці, вона не знімала чадри, як того вимагає іслам та не розголошувалась таємниця щодо її зовнішності, яка викликатиме тільки підступну цікавість.

Бабуся з онукою мали поспішати зі зборами в дорогу, бо караван верблюдів і охорона вже наближалися до палацу. Айві невимовно раділа - нарешті побачить свого ріднесенького татка, за яким дуже сумувала. Він більше як з півроку не навідував своєї донечки, бо набіги кочівників не давали спокою.

У палаці знялася підготовча метушня. Служниці бігали туди-сюди, пакуючи вишуканий одяг, дорогоцінності, пухові подушки, шовкові простирадла, легкі та теплі ковдри, покривала, завіси, килими, їжу, напої, солодощі, фрукти і взагалі все те, що необхідно для зручності в далекій подорожі, щоб ані султанша, ані принцеса, ані численна обслуга ні в чому не мали нестатку. Більше за всіх турбувався Абу. Він мав охороняти принцесу від холоду, від спеки, від дикого звіра, від лихої людини, не покладаючись на озброєну охорону, бо їй належало охороняти, захищати караван в цілому в разі нападу войовничих чужинців.

Абу був неперевершений. На ньому аж виблискували шаровари з темно-зеленого індійського шовку, підперезані широким оздобленим поясом, за яким розміщалася різна зброя; на голові сиділа чалма з білої легкої тканини, що відтіняла прекрасні риси темношкірого обличчя, на якому сяяли темні, мов маслини, великі очі; ноги взуті в м'які зелені саф'янці, виготовлені зі шкіри вівці, легкі й зручні в ході.

Айві мала свій клопіт. Перш за все вона переймалася через те, що останнього тижня море було бурхливе, котило гігантські хвилі, які через протоку досягали лагуни. Дівчинка не мала змоги побачитися з дельфіном, аби попередити, що вона на деякий час від'їздить. “Що маю робити?” - гарячкувала Айві. “Дей може подумати, що я назовсім його покинула й ніколи не припливе на мій поклик! Я його ніколи не побачу. Морський вітрику”, - благала вона. “Спинися, будь ласка, не дмухай, розжени чорні хмари, заспокой хвилі. Нехай світить ясне сонечко”! Та море шуміло, гнало в лагуну невблаганні хвилі. З хмар вилітали яскраві зигзаги блискавок, гримів грім і лив воду дощ. Востаннє Айві звернулася до вітрюгана: “Послухайте, шановний Вітре, я маю до Вас прохання. Коли ви побачите мого друга - дельфіна Дея, то передайте йому, майте ласку, що я повернуся за місяць, що я не покинула його й не забула за нього. Я обов'язково його покличу”. Рясні сльози заливали зажурене прекрасне личко Айві. “Не турбуйся, люба дівчинко, не побивайся, я все передам дельфінові, як ти просиш. Я добре знаю твого друга, він справжній хоробрий дельфін. Щасливої дороги”! - гукнув Вітер і полетів далі.

Перед від'їздом Айві пригорнула до себе улюблену кізочку-сарну Саті: “Не сумуй, Саті, я скоро повернуся. Ти залишаєшся не сама - з тобою залишаються вірні друзі: песик Буль, папуга Ара. Я зовсім трішечки гоститиму в татка, за яким я дуже скучила, і швиденько повернуся назад”. Буль заходився підстрибувати, вертітися, підвивати, наміряючись лизнути рожевим язичком обличчя Айві, потім тричі гавкнув до кізочки: “Гав-гав-гав”, що означало: “Саті,

не журися, ми з тобою, правда, Ара?” “Прравда, прравда” - голосно закричав папуга. Кізочка вдячно подивилася на друзів.

- Ось і добре, - зраділа Айві. - Тепер я впевнена, що все буде гаразд, тим більше, що розумник Ара знає багато цікавих історій про свою далеку Батьківщину - Мексику, де він народився. Він розповість їх вам залюбки. До побачення, мої любі друзі!

Бабуся Агнеса, літня жінка, ставна, велична, вродлива, більш як чотирнадцять років не відвідувала столиці. Її не лякав далекий шлях, вона турбувалася за

онуку, хоча та мала міцне здоров'я, була загартована й витривала, але Агнеса вважала за потрібне побалакати з дівчинкою перед від'їздом, дати їй корисні поради.

- Айві, люба моя дитинко, я маю до тебе розмову.

- Слухаю, бабусю, - відповіла слухняно принцеса.

- Айві, ти вже доросла дівчина, добре вихована, як того вимагає твій високий титул, всебічно розвинена, маєш глибокі знання з багатьох наук, володієш деякими іноземними мовами, тому ти маєш перевагу над своїми ровесниками, братами та сестрами, що мешкають у батьківському палаці. Але будь з усіма стримана, врівноважена, незважаючи ні на що, проявляй повагу. Тебе можна було б зайвий раз і не повчати, але в султановому сералі мешканці не такі вже й доброзичливі, не дивлячись на суворі закони його буття, тому я більш застерігаю, аніж повчаю. Будь обережна, пильна. Я буду завжди поруч, так що покладайся у всьому на мене. Тепер щодо поїздки. Нехай тебе не лякає шлях до столиці. На початку він пролягає між високих гір, на яких білими іскристими шапками лежить сніг, а далі спускається в широку

мальовничу долину, яку живлять звивиста річка, голосні гірські потоки, водоспади, насичуючи різноманітний рослинний світ. Різної птиці й звіра там доволі. Ріка несе прохолоду не тільки довкіллю, а й тваринам, що поспішають до неї, щоб напиться водиці та поживитися рибою. Деякий час наш караван ітиме спекотною пустелею, але на нашому шляху є сади-оазиси, багаті на різні овочі, фрукти. Буде нам де перепочити. Султан старанно обирає цей доволі зручний, безпечний шлях, коли надумав будувати палац для твоєї матінки. Великі й малі міста траплятимуться

дорогою, але ми їх минатимемо, бо поспішаємо. І наостанок, як застереження, як прохання, - нізащо не знімай вуалі з обличчя, не відкривай його для сторонніх очей. Тільки твої вірні служниці, що будуть тебе обслуговувати, в разі потреби, можуть зняти, чи відхилити вуаль. Жодна стороння людина не повинна побачити твоєї осяйної вроди, так повелів превелебний султан Асан ібн Хазарат - твій батько. Зрозуміла, Айві?

- Так, ріднесенька бабусю, я все зрозуміла й усе буде так, як ти сказала, як повелів превелебний султан.

- Тепер я спокійна. Завтра на першій зорі вирушаємо, тому йди вкладатися спати, щоб бути здоровою й бадьорою. Добраніч, дитинко.

- Добраніч, бабусю.

Як тільки на сході над гостроверхими вершинами гір зарожевіло небо, караван вирушив у дорогу. Пишно вбрана, врочиста принцеса їхала на білому верблюді, що поважно виступав високо піднявши голову в золоченій збруї, вкритий пурпуровою попоною. Він ніс на спині легку, запнуту ажурними фіранками, золочену бесідку. Усередині вся

бесідка була прикрашена золотим шитвом і дорогоцінним камінням, на пухкому килимі, серед м'яких подушок зручно вмостилася дівчина, з ніг до голови закутана в білу чадру. Обличчя закривала тонка, напівпрозора вуаль.

Багато йшло в каравані верблюдів, обтяжених важкою ношею, були тут і мули, що видзвонювали золотими дзвіночками. Почесна охорона їхала на баских конях, багато вбраних і прикрашених. Чисельна прислуга була вдягнена в одяг білого та блакитного кольору.

Караван спокійно, без пригод і перешкод, посувався вперед. Проминули гори, квітучу зелену долину й увійшли до пустелі, схожої на бурхливе море своїми високими барханами, що, мов хвилі, здіймалися звідусіль. Згори нещадно палило сонце. Караван звернув до першого оазису, що лежав на шляху. Високі стрункі пальми своїми розлогими верхівками кидали тінь на розкішну, соковиту рослинність, яка оточувала будинки мешканців оазису. Струменіло свіже повітря, насичене вологою, що йшла від штучних та природних водоймищ, сповнених ґрунтовими водами.

Абу весь час їхав поруч з верблюдом, на якому гойдалась бесідка Айві, відгукувався на її запитання, турбувався за неї, а то описував велич гір, красу долини, навколишніх краєвидів. От і тепер він допоміг Айві вибратися зі своєї ошатної гойдалки, взявши її на руки, мов малу дитину, й поставивши на землю.

Айві озирнулася навкруги: “Я ніколи не бачила піщаного моря. Ото диво! А який чудовий квітучий сад! Справжній рай серед розпеченого піску. Я з насолодою вип’ю ковточок прохолодної водиці, та

спочатку вдихну свіжого повітря”, - сказала вона й одразу над нею знялося велике опахало. То слуга потурбувався, щоб Айві не напекло голову. Жінки-служниці вже підносили їй виноград, сік, воду, різні фрукти.

- Досить, досить, - казала дівчина, щось куштуючи, щось пригублюючи. - Абу, - звернулася Айві до охоронця, - ходімо до бабусі Агни. Я хвилююся за неї, чи добре вона почувається.

- Не хвилюйтеся, принцесо, з нею все гаразд. Я багато разів навідувався до її бесідки. Та, врешті, ходімо їй назустріч. Вона вже прямує зі своє охороною до нас. Я маю подбати за ваш зручний відпочинок.

- Гаразд, - відповіла дівчина.

Айві з бабусею зручно вмостилися на м'яких килимах. Служниці подавали різні солодощі, велику кількість багатої, різноманітної їжі, напоїв, овочів, фруктів.

- Бабусенько, як почуваєтесь? - спитала Айві.

- Дякувати Аллаху, добре. Ось трохи паморочиться в голові від довгого хитання, ніби ґрунт хитається під ногами. За минулі роки засиділась на одному місці, от і важкувато мандрувати на далекі відстані. Але все минеться. А ти, дівчинко, білесенька, гарнесенька, мов лілея. Я рада, що дорога тебе не лякає, не обтяжує. Ти виросла міцна, як горішок. Ось люди трохи перепочинуть, наповнять бурдюки свіжою водою, наберуть провіанту й маємо рушати далі. Я більш за все боюся бурі в пустелі, тому краще не зволікати, а чимскоріш вибиратися звідси.

Невдовзі караван рушив далі. Без перешкод і пригод проминули пустелю, позаду залишилися великі й малі міста. Скрізь поширювалися чутки: “Кажуть

принцеса дуже негарна, тому старанно ховають її від людських очей. Хто побачить її обличчя, тому неминуча смерть! Ох, яка біда, яка біда!” Плітки летіли попереду, слідом і ніхто не наважувався навіть наблизитися до каравану, аби запобігти лиху.

Нарешті попереду почали виднітися башти мінаретів, стіни розкішного палацу, що потопав у зелені, і масивні ворота, за якими знаходилася столиця.

- Ми наближаємося, - сказав Абу. - Це місто - перлина Схо-

ду. Ви в цьому впевнитесь, шановна принцесо.

По всьому було видно, що на караван очікували, бо одразу дозорці його помітили, ворота міста широко розчинилися, і звідти вже назустріч караванові неслася кавалькада вершників, на чолі якої мчався вродливий, статний араб у високому білому тюрбані й білому вбранні, сяючому золотом.

Усі присутні попадали на землю на коліна, чекаючи наближення свого султана, а це був саме він - володар Асан ібн Хазарат.

До нього підійшов Анід Мулей - начальник почесної варти, хоробрий воїн, що стояв начолі війська султана, і вклонявся йому.

- Вітаю тебе з поверненням, Аніде Мулею, - милостиво звернувся султан до свого підданого.

- Будь благословенний, всемогутній повелителю! - ще нижче схилювався перед султаном Анід.

- Чи все гаразд з принцесою Айві та з султаншею Агнесою? Чи не виникали ускладнення в дорозі, що зашкодили б їх здоров'ю? - стурбовано розпитував Асан начальника почесної варти.

- Усе гаразд, повелителю! Я старався, щоб жодної волосинки не впало з голови юної принцеси, щоб її

превелебність султанша Агнеса не потерпала від дорожніх незручностей.

Султан змахнув рукою на знак схвалення й під'їхав до верблюда, на якому гойдалася бесідка Айві. Він відхилив фіранку й привітався до принцеси, а потім сказав:

- Люба донечко, ось ти вже й біля воріт столиці, милостиво запрошую до рідного дому, який щиро відчиняє перед тобою усі двері. - Від хвилювання й ніжності голос Асана тремтів.

Айві підняла вуаль, і на султана неначе сипонув сніп ясного світла, що йшов від сяючого обличчя дівчини.

- Всемогутній повелителю, ріднесенький таточку, я рада чути й бачити вас здоровим і щасливим. - Вона поцілувала Асана, і сльози неймовірної ніжності, захвату наповнили очі цьому сильному, мужньому чоловікові.

“Як вона схожа на свою матір, на мою єдину кохану дружину Кзилгюнеш”, - подумав султан і хвиля тепла, легкого суму, змішаного з почуттям ще не розтраченої любові, зігріли йому серце.

- Ваш приїзд, принцесо, - найкращий подарунок до дня мого народження. Він осяє, ошчасливить і возвеличить моє життя, - шанобливо звернувся до Айві люблячий батько. - Я тільки привітаюся з превелебною султаншею Агнесою й поїду до міста. Доню, побачимося в палаці.

- Гаразд, - відповіла Айві й опустила вуаль.

- Абу, - звернувся Асан до благородного красеня. - Щиро завдячую тобі за мою Айві. Ти їй і за охоронця, і за вихователя, і за друга. Бачу, ти добре дбаєш про неї.

- Вважаю за велику честь Вашу довіру до мене, мій

повелителю. Радий за необхідності життям накласти заради принцеси й Вас, - відповів Абу, приклавши руку до серця й уклінно схилившись у глибокому шануванні.

Султан, привітавшись до Агнеси, помчав зі свитою до міста.

Анід Мулей наказав каравану слідувати у відчинені міські ворота.

Караван повільно посувався вулицями столиці, яка вражала східною екзотикою не тільки рідкісних споруд, що збереглися від стародавніх часів, а й мерехтінням, строкатістю фарб довкілля, що оточувало, обступало, облягало своєю незвичністю кожного, хто вперше ступав на її землі.

Коли караван зайшов усередину величезного подвір'я, Айві побачила палац, який вражав нечуваною розкішшю сходів, перил, галерей, куполів і самої будівлі.

Анід Мулей підвів принцесу до головного входу, широко розчинив перед нею двері, завів усередину й, низько кланяючись, промовив:

- Вельмишановна принцесо, ходіть щасливі й здорові.

- Дякую, Аніде, - відповіла Айві. Вона озирнулася навкруги і їй здалося, що вона колись тут вже була, що їй усе тут знайоме, бо її маленький палац багато чим нагадує цей: такий же просторий, пишний.

Айві було відведене велике розкішне приміщення у верхній частині палацу, яке вікнами, терасою виходило в чудовий сад з водограями, бесідками, обвитими лозами винограду, квітучими ліанами. Її кімнату охороняли два араби з шаблями за поясом. Краса й пишність кімнат, їх затишок і спокій свідчили про глибоку любов султана Асана до своєї

доньки. Скрізь стояли золочені таці з південними екзотичними фруктами, солодощами, дорогоцінні кубки з прохолодними напоями; тонкі пологи, прикрашені золотим шитвом, звисали до полу, лежали ворсисті різнокольорові килими, стояли м'які дивани і все це разом створювало не тільки неповторний колорит краси, достатку, а й благодатну ауру життя високопоставлених осіб, наділених владою.

Айві, не скидаючи чадри й вуалі, присіла на

тахті. “Я вдома”, - подумала вона й легенько зітхнула.

Цієї ж миті тихенько гойднувся бічний шовковий полог і до кімнати увійшла покоївка принцеси, арабка Джад. Вона зняла з Айві верхній одяг, накинула легку туніку, не чіпаючи вуалі. За нею увійшли Естер, Сорея й повели принцесу до басейну

Великий басейн був збудований з білого мармуру. Темно-зелені малахітові сходи спускалися до самого дна басейну, облицьованого єгипетською яшмою сніжно-білого кольору. Приміщення виблискувало блакитними стінами зі срібними узорами на них. Басейн не здивував дівчинку, бо подібний до цього, тільки з рожевого мармуру і менший за розмірами, доволі скромніший, був у її палаці. А ще в басейн із рота кожної з шістьох рибин тонкими струменями витікала вода.

Дівчинці вимили золотаве довге волосся духмяною водою, змили з тіла пилуку, а за нею - і втому, одягли на неї легкий одяг, прикрашений дорогоцінним камінням, взули не тендітні ніжки м'які сандалі із золоченими пряжками й діамантовими застібками. Далі висушили волосся й перевили його нитями з чорних перлин, руки прикрасили дорогими

зап'ястками, а на тоненькі пальчики нанизали персні.

Краса дівчини була така яскрава, що навіть темношкірі служниці, тихі й мовчазні, у захваті дивилися на неї, а потім, накинувши їй на обличчя вуаль, низько вклонившись, повели її до апартаментів. Служницям, обслузі під страхом смертної кари заборонялося розголошувати будь-яку таємницю щодо зовнішності принцеси, тому у палаці, у місті несміливо перешіптувалися, поширюючи розголос, буцімто принцеса не тільки негарна, а й страшна.

Тим часом у палаці йшла підготовка до ювілею з дня сороковин султана Асана.

Другого дня пообідді султан завітав до Айві. Високий, струнки, вродливий він уособлював собою силу, мужність, красу володаря країни Сходу. На ньому вдало сиділи дорогий східний одяг, білий тюрбан, який прикрашала велика діамантова зірка, тюрбан відтіняв великі чорні, розумні, блискучі очі; молоде прекрасне обличчя обрамляла чорна кучерява борідка на східний манер.

Айві кинулася батькові назустріч.

- Татусю, ти знайшов вільну хвилиночку для своєї доньки Айві? Я рада-радісенька з того!

- Дитинко, люба моя перлиночко, - султан обійняв свій найдорожчий скарб, поцілував дівчинці очі, кожен тонесенький, майже прозорий пальчик на обох руках. - Я дуже сумував не бачивши світла моїх очей, не чувши ніжної музики твого голосу, дзвінкого срібла твого сміху. Тепер, коли я впевнився, що ти здорова, прекрасна, ніжна й любляча дитина, що не гніваєшся на мене, я заспокоївся. За кілька днів, а саме післязавтра, відбудуться великі свята на мою честь, на які вже з'їхалися посланці багатьох дружніх країн.

Нехай тебе не лякає те, що я зараз тобі скажу. Ти послухай, донечко, і зрозумій, що так я маю вчинити. Я маю обрати для тебе достойного нареченого. Так, так, донечко, не заперечуй. Ти досягла віку, коли настає час ...

- Таточку, але я ... - спробувала заперечити Айві.

Асан м'яко, проте наполегливо продовжував:

- Донечко, я розумію, що моє рішення для тебе шокує, неочікуване, але я дбаю задля твого щастя. Ти - найдорожче, що я маю на цій землі, та я не утримуватиму тебе біля себе, моя квіточко, моя Біла Лілея, хоча як важко не було б мені розлучатися з тобою. Ніхто не бачив твоєї краси, яка повинна вільно розцвісти в достойному квітнику. Поки що для всіх ти негарна. На святі ти матимеш змогу обрати того, хто прийдеться тобі до серця. Я маю на прикметі декілька шановних принців зі Східних держав, з якими я залюбки породичався б, але останнє слово за тобою, кого обереш, з тим я погоджусь, того обранця достойно вшаную й щиро обдарую. Не сумнівайся, Айві, ти будеш царицею Сходу.

- Татусю, це твоє остаточне рішення?

- Так, Айві.

- Тоді я підкоряюся твоєму повелінню, - покірливо відповіла принцеса.

- Айві, на святі ти сятимеш як найпрекрасніша зірка, ти будеш завжди поруч зі мною. Тільки тоді знімуть з тебе вуаль, коли я накажу. Нехай усі побачать свою зоряну принцесу, нехай порадіють за султана і його доньку усі, хто має чисте, щире серце, нехай втішаються її вродою, добротою й скромністю. А зараз я мушу вже піти. Відпочивай, моя квіточко,

насолоджуйся тутешнім раєм. Султан поцілував Айві у лоба, шанобливо вклонився і вийшов з кімнати.

Айві сиділа схвильована, збентежена й глибоко замислена з тієї причини, що султан вирішив видати її заміж. Вона подумки опиралася затії батька, але піти проти його волі не посміла. Та більш за все гнітила думка про те, що її надії, сподівання на зустріч з юнаком, якого вона побачила в морі, марні. Той красень, Енді на ймення, не йшов їй з думок. Він бентежив, збуджував дівочу уяву, ялявся уві снах, кликав її, після чого вона тремтіла, не знаходила собі місця. Айві багато разів збиралася на мінарет, щоб з башти пошукати в морі, чи, бува, не з'явиться на горизонті той корабель, чи не припливе Енді по неї. Вона кликала його: “Енді-і-і, приплинь ...” Але море шуміло, поглинаючи її слова. Тепер, коли батько збирається обрати для неї нареченого, вона зрозуміла, що втратила Енді назавжди. Гіркі сльози котилися їй по щоках і спадали на коштовне вбрання. Вона дала їм волю, немовби вони мали її втішити, але на серці не полегшало.

Енді й собі побивався. Він увесь час думав про дівчину в морі. Його вразила, захопила її неземна краса. Морська царівна настільки заволоділа його серцем, що він, перебуваючи в палаці султана Асана ібн Хазарата з дружнім візитом, поривався на той дивоберег, щоб знову зустрітися з казковою дівчиною, якщо вона дійсно існує на цьому світі. Йому вчувався її голос - солодкий голос морської сирени, який кликав його. Він отримав від султана вигідну пропозицію породичатися з ним, одружившись з його дочкою. Султан, заручившись згодою принца Енді, має оголосити на всю країну про шлюб своєї улюбленої доньки з

Аравійським принцом, що ніяк не входило в плани закоханого юнака, тим більше, до нього дійшли чутки, що дівчина доволі негарна! “Як вчинити, щоб завадити небажаному шлюбові?” - билися сплутані думки йому в голові. Та ніякої розради для себе Енді не знаходив ні в піснях, ні в танцях тутешніх красунь-танцівниць, ні в спогляданні вражаючої екзотики, величі міста, багатства султанівських палаців. Неминучість долі навіть лякала його. “Як би там не було, а я все одно знайду дівчину, яку покохав”, - вирішив Енді й трохи заспокоївся. - “Завтра все має скінчитися. Потім я поїду додому. По дорозі заїду на диво-берег і, якщо дівчина-красуня буде не проти, заберу її з собою, візьму її за дружину. Від султанової доньки теж не слід відмовлятися - на те воля мого батька, який покладає певні надії на цей шлюб, щоб укріпити міць своєї країни”.

III

У призначений час могутній володар, один з видатних правителів Арабського Сходу, славнозвісний султан Асан ібн Хазарат сидів на золотому троні в тронній залі палацу у вишуканому пишному коштовному вбранні. Його мужнє й благородне обличчя світилося радістю й східною вродою.

Краси й багатства тронної зали неможливо навіть описати. У глибині залу шість сходинок вели до трону із слонової кості, інкрустованої золотом. Завіси із пурпурових золотих тканин звисали від стелі до підлоги на вході до зали. Справа від трону султана стояв трон, на якому сиділа султанша Агнеса у сяйві золота й срібла. Її благородні риси ще зберігали вроду

красуні-сіверянки, якою колись був зачарований батько Асана Хазарат Алі. Зліва, поруч із султаном, на кріслі-троні сиділа струнка дівчина в коштовному блакитному вбранні. Обличчя їй вкривала вуаль. То була принцеса Айві, на голівці якої вигравала діамантами царська діадема.

Гості з різних країн сиділи уздовж стін на яшмових лавках, з виду суворі, урочисті. Між ними сиділи вірні піддані султана, його міністри, воєначальники війська Асана, управителі, беї, вчені улеми. Тут були присутні старша дружина султана Ферюзе й декілька дружин з його гарему. Навкруги все ряхтіло сяйвом дорогоцінного каміння, позолоти, рясніло різнокольоровим вбранням, носилися пахощі, що йшли від духмяних курильниць.

Присутні благоговійно дивилися на свого володаря.

До зали почали заходити іноземні посланці, які бажали породичатися з султаном Асаном. Вони поздоровляли й славили султана, підносили дорогі подарунки. Серед них були різні: і молоді, і не дуже молоді, і вродливі, і страшененькі, і високі, і низькі, і стрункі, й товсті, незграбні.

Айві з острахом дивилася на кожного з них. Її серце протестувало, а очі застилав туман. Вона позирала на султана, сподіваючись на диво, але він був спокійний і поки що нічим не виказував прихильності до будь-кого.

Коли ось до зали увійшов і Енді. Він непомірно хвилювався через присутність принцеси, через її таємничість, і особливо через те, що мало статися.

- Принц Аравії Енді ібн Абдуллах! - оголосив глашатай.

Очі султана одразу зблиснули, обличчя заясніло приязною усмішкою. Він простягнув до гостя руку, а той шанобливо уклонився. Після урочистих привітань поважні близькі особи принца поклали до ніг султана дорогі подарунки. Присутні в захваті видихнули: “О-о-о!”

За тим султан звернувся до всіх:

- Мої дорогі гості, користуючись нагодою, за моїм ба-

жанням і за згодою обранця дозвольте привітати нареченого принцеси Айві - принц Енді ібн Абдуллах! - урочисто оголосив він.

Айві, як узріла Енді, одразу признала в ньому молодого красеня з корабля, якого покохала з першого погляду. Серце їй ледь не вискочило з грудей від щастя.

А серце Енді стислося від розпачу й розпуки: Прощай, моя морська царівно! Усьому кінець!” цієї ж миті султан подав знак скинути вуаль з обличчя Айві. Усі присутні завмерли в очікуванні. Деякі попадали ниць, деякі затулили очі руками, боячись звести погляд на принцесу, а старша дружина султана Ферюзе злостиво й презирливо позирала в бік дівчини.

Раптово залу пронизав крик захоплення багатьох людей від побаченого. Сліпуча, як сонце, краса Айві приголомшила всіх. Принцеса була неперевершена, незрівнянна, немов зійшла з небес. Енді заціпенів: “Не може бути!”, - думав він. Сама морська царівна дивилася на нього сяючими очима й привітно усміхалася до нього.

Ферюзе аж позеленіла - вона ніяк не очікувала побачити диво-красу. Вона вважала себе за найгарнішу жінку у всьому світі! А тут на тобі - якась айві

перевершила її.

Зала вибухнула: “Славімо володаря султана Асана ібн Хазарата! Славимо принцесу Айві! Славімо принца Енді ібн Абдуллаха!”

Далі все відбулося, як у казці. Закінчилось одне торжество, мало відбутися наступне: у палаці готувалися до весілля принцеси й царевича Енді ібн Абдуллаха. До столиці прибували сушею каравани, морем кораблі, які везли різноманітні товари на посаг нареченій, подарунки до весілля. Султан замовив відомому художнику портрет Айві. Коли робота над портретом добігла кінця, султан увійшов до майстерні й попросив художника відкинути полог з картини. Він стояв вражений, з широко відкритими очима. Перед ним була копія його коханої дружини, жінки дивовижної краси, з блакитними променистими очима, з довгим пишним хвилястим волоссям кольору білої лілеї, в якому начебто висвічувало місячне сяйво, з тонкими рисами обличчя сіверянки Кзилгюнеш, струнка, тендітна, й водночас велична. “Незабутня моя Кзилгюнеш, кохання всього мого життя”, - шепотів пристрасно Асан, - “Красно дякую тобі за неоціненний подарунок, за донечку Айві, яка являє собою твоє друге “я”. Вона - світло моїх очей, вона - сенс мого життя, вона надихає мене на добрі діла й вчинки. Вона - єдине найдорожче, що я маю в земному житті, як була колись для мене ти”.

- Я задоволений вашою роботою, шановний ібн Хасане. Вона ввібрала багато душевного тепла, любові, таланту виконавця. Я щиро вам віддячу. Тільки зробіть ось тут знизу напис “Біла Лілея”.

- Превелебний володарю, я вдячний за високу оцінку моєму творінню. Я у захваті від вашої доньки принцеси

Айві й відмовляюся від будь-якої винагороди. Малювати її - найвища винагорода. Нехай моя картина буде подарунком до дня весілля. Нехай Аллах оберігає Вас і її для довгого й щасливого життя, - відповів скромно художник.

- О, благородний ібн Хасане, це дуже дорогий подарунок. Нехай вас благословляє і захищає всемогутній Аллах. Я вам віддячу хоча б тим, що слава про ваш талант досягне самих віддалених куточків нашої країни, - сказав справедливий султан Асан.

Портрет Айві повісили в опочивальні султана. Одного разу ревнива старша дружина Ферюзе підкралася до портрету, наміряючись його ушкодити, а саме - проколоти дірки на місці очей дівчинки. Вона підстрибувала і так і сяк, та не могла дотягнутися. За цим її застали стражники-охоронці Асана й доповіли йому за неподобство, яке чинила Ферюзе. Султан дуже розлютився й наказав вигнати підступну Ферюзе з палацу й продати в рабство.

Одразу після весілля Айві й Енді почали збиратися в далеку путь - на батьківщину царевича. Айві забажала в останнє побувати в своєму палаці, де пройшло її дитинство, попрощатися з дорогим другом дельфіном Деєм, якому обіцяла повернутися, й вирішити подальшу долю своїх улюбленців.

Перед від'їздом Айві покликала до себе вірного Абу й запитала в нього:

- Шановний мій учителю, вірний друже й захиснику Абу, чи бажаєш ти поїхати зі мною до далекої країни й далі служити мені вірою й правдою, чи бажаєш залишитися на службі у султана Асана ібн Хазарата? Приневольовати тебе не буду, хоч як би ти вирішив.

- О, прекрасна, незрівняна повелителько, я дуже

засмучений тим, що мушу з вами розлучатися, адже ви частка мого найкращого минулого життя. Я вдячний вам за високу честь і довіру, за повагу до мене, за тепло й світло, яким була осяяна моя самотність. Я молитимуся всемогутньому Аллахові, проситиму його в молитвах, щоб він послав вам здоров'я і щастя. Я з радістю залишуся, щоб далі служити його превелебності султану, щоб мати змогу допомагати своїй старенькій матусі.

За цими словами Абу впав на коліна й припав до ніг Айві, цілуючи їх.

- Абу, встань з колін, будь ласка, - сказала розчулена Айві й потяглася обома руками до вірного друга. - Нехай оцей скромний подарунок буде тобі на згадку про мене. Носи його завжди й згадуй дівчинку Айві, яку багато чому навчив, якій передав сердечну доброту й ніжність, відкрив прекрасний світ моря, яку навчив любити й розуміти природу. - За цими словами вона надягла йому на шию довгого золотого ланцюжка, усіяного дорогоцінним камінням. - Це - твій оберіг на довге життя.

І тоді цей велетень-красень, мужній чоловік, мабуть, вперше за життя заплакав, але він не соромився сліз, світлих і радісних.

Бабуся Агна теж збиралася в дорогу. Вона виявила бажання їхати з Айві, щоб бути поруч з нею до останнього часу свого життя.

Султан спорудив багато кораблів з посагом Айві. Від'їжджаючих супроводжували й охороняли сильні, хоробрі воїни, багато чисельний почт і обслуга. Силу-силенну різного добра, дорогоцінностей подарував султан Асан своїй донечці й вельмишановному зятеві.

Останніми його напутніми побажаннями Енді були слова піклування, любові: “Сину, бережи, поважай мою Айві. Я вручаю тобі найдорожче, що маю. Неоціненний дар втілений в тендітну, надзвичайну жінку. Не дай зів’яти вражаючій неземній красі. Така краса повинна прикрашати світ, передаватися з покоління в покоління, як подарунок самої Матінки-Природи. Обіцяй мені зберегти її”.

Енді, приклавши руку до серця, відповів: “Великий повелителю Арабського Сходу Асане ібн Хазарате, я покохав Айві більш за своє життя. Я обіцяю, як прийде час, вона стане царицею моєї славної країни. Її краса правитиме світом. Я повік не забуду того, що ви з’єднали наші долі, наші серця”. Енді приклав руку до лоба, до губів, до серця, вклоняючись шанобливо великому султанові.

Сонячного дня, коли лазурове море буцімто бавилося з легкими грайливими хвилями, кораблі вийшли в море. На березі заgrimіли гармати, посилаючи урочистий прощальний салют. Султан, сяючий золотом і дорогоцінним камінням, привітним поглядом чорних, трохи зажурених очей, піднявши руку в прощальному помахові, ніжно прошепотів: “Щасти тобі, Біла Квіточко-Лілея, моя єдина втіха, моя улюблена дитинко. Я щасливий тим, що ти в мене є, де б ти не була, бо Світ єдиний для всіх. Я сподіваюся, що ми ще не раз побачимося, поки живі”. Чи то якась порошина, чи то пекуча сльоза враз вп’ялася йому в очі, та мужній Асан ібн Хазарат не дав їй волі.

Невдовзі корабель з Айві й Енді досяг берега, де стояв чудовий палац. На воду були спущені човни, на яких вони припливли в затишну лагуну. Ось і причал, і мальовнича альтанка, і довгі мармурові сходи.

Біля них - пухнастий клубочок - Буль, що дзвінко гавкає, вітаючи молодят.

Айві стоїть на причалі й замріяно дивиться на тихі, спокійні води безкрайнього моря. Коли раптом по-

руч чує сплески води й знайоме потріскування.

- Дейку! - вигукнула вона. - Дейку! Мій вірний друже! Я приїхала, як обіцяла, щоб сказати тобі, що я не забула тебе, що ти як був, так і залишаєшся назавжди моїм найулюбленішим, найдорожчим другом. Тепер ти маєш двоє друзів: мене й Енді. - Айві ткнула пальчиком у груди Енді й повторила: - Енді. Зрозумів?

Дельфін закивав на знак згоди головою, перевернувся в повітрі навколо себе, декілька разів пірнаючи у воду й голосно потрісуючи. Він не просто радів, він торжествував. Звичайно ж, він упізнав того юнака з корабля, яким захопилася Айві, і тепер радів за них обох.

У палаці Айві з Енді не затримались, бо попереду на них чекав довгий і важкий шлях. Айві попрощалася з мешканцями її щасливого гніздечка, з милими її серцю краєвидами, садами, пташками, звірятами. На борт корабля були прийняті її улюбленці: песик Буль, кізочка-сарна Саті, папуга - розумний Ара та її вірні служниці.

Айві стояла на палубі корабля й сумно вдивлялася в море, відшукуючи там вірного дельфіна. Їй шкода було його залишати, тому серце болісно стискалося. Коли принцеса побачила Дея, що плив поблизу корабля, а поруч з ним плив ще один дельфін. Вони весело пірнали, супроводжуючи судно.

- Дею, Дейку! - вигукнула Айві, - то твоя подружка?

На радість вона почула не одне вітальне

потріскування, а два. До неї обізвалися Дей і його подружка.

Так вони супроводжували Айві на всьому шляху. Мабуть вирішили залишитися, щоб бути якомога ближче до неї.

Енді й Айві жили довго й щасливо. Коли помер батько Енді, той успадкував царський престол і правив багатою східною країною на Аравійському півострові. Айві стала царицею, яка переважала всіх жінок світу своєю мудрістю, красою й добротою. Вона народила Енді гарненьких діточок, якими опікувалася рідна бабуся - султанша Агнеса. Вона ще довго жила на радість своїм близьким і рідним.

Айві з дітками частенько навідували султана Асана, свого превелебного татуся.

Султан Асан ібн Хазарат, могутній правитель Сходу, наблизив до себе молоду жінку, покірну, мовчазну красуню Саодат, яку поважав і яка стала йому втіхою й порадицею, хоча до кінця життя він так і не покохав жодної жінки так, як колись кохав Кзилдюняш. Розрадою його життя був портрет Білої Лілії - донечки Айві, з якою він часто розмовляв, набираючись наснаги, дивлячись на неї, як на небесну Мадонну.

Асан ходив у далекі походи, приборкував кочівників, давав відсіч ворогам. Він брав із собою Саодат, бо вона розділяла з ним труднощі поразок і радість перемог.

Абу служив управителем гарему і вдало справлявся зі своїми обов'язками. Він завжди носив на шиї подарунок Айві – оберіг, і ніхто не наважувався взяти під сумнів достовірність прихильності принцеси

до свого вірного охоронця.

Дей і його супутниця Діна, як згодом прозвала дельфінку Айві, теж ніколи не розлучалися. Тепер вони жили великою дружньою сімейкою.

Коли, бувало, Айві випадала рідкісна нагода бути в морі, вона діставала свою флейточку-най і вигравала знайомої мелодії. Зачувши її, Дей плив на поклик у оточенні веселої дельфінової юрми.

Ось і добігла кінця казочка про красуню Білу Лілею - Айві, про незрадливе кохання й вірну дружбу, а ще про дельфіна Дея, без якого не мала б відбутися казочка.

Мені б дуже хотілося, щоб моя казочка про вічне й прекрасне сподобалася вам.

Т. Кржеминська
листопад 2011- лютий 2012
м.Суми